

УДК 82(477)

Надія Романівна ГАЛЯРНИК,
головний бібліотекар
Фонду професора В. Т. Полєка
Наукової бібліотеки
Прикарпатського національного
університету імені В. Стефаника,
(м. Івано-Франківськ)

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ГАЛИЦЬКИМ СТУДЕНТСТВОМ ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ЯК БОРОТЬБА ЗА СВОЄ НАЦІОНАЛЬНЕ САМОВИРАЖЕННЯ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ФОНДУ ПРОФЕСОРА В. Т. ПОЛЄКА)

У статті розкриваються способи та методи популяризації творчості Т. Шевченка галицьким студентством і молоддю інтелігенцією у другій половині ХІХ – початку ХХ ст.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Володимир Полєк, Галичина, студентство, гімназисти, вечорниці, ювілейні вечори, страйк, демонстрація.

The article describes the methods and techniques popularization of Taras Shevchenko of Galician Students and young intellectuals in the late nineteenth – early twentieth century.

Keywords: Taras Shevchenko, Volodymyr Polyek, Galicia, the students, the high school students, evenings, anniversary parties, strike, demonstration.

В статье раскрываются способы и методы популяризации творчества Т. Шевченко галицким студенчеством и молодой интеллигенцией во второй половине ХІХ – начале ХХ в.

Ключевые слова: Тарас Шевченко, Владимир Полєк, Галичина, студенчество, гимназисты, вечерницы, юбилейные вечера, забастовка, демонстрация.

«Т. Шевченко вічно живий і вічно сучасний. У найпекучіші, у найтрагічніші і найгероїчніші часи зверталися ми до нього, і він ішов попереду не в сіряку і постолах, як дехто намагається подати нам Шевченка, а з відкритим чо-

лом генія, з освіченістю академіка, з серцем, яке ніколи не зупинялося і не завмирало від страху. Краса і гордість нації», — писав письменник-однофамілець Михайло Шевченко [4, арк. 44].

Його ім'я вже давно стало символом усього українського народу. Воно поєднало Лівобережну та Правобережну Україну, а для Галичини ХІХ–ХХ ст. було прапором боротьби за національне самовизначення. Студентська молодь, котра йшла завжди в авангарді прогресивного суспільства, це добре розуміла, тому несла полум'яні твори Кобзаря у широкі маси трудящого люду. Шевченко став рідним кожній галицькій родині: його портрети — вишиті на рушнику чи різьблені по дереву — є майже в кожній оселі. А «Кобзар» Шевченка був колись підручником, по якому батьки вчили дітей рідної мови.

Шевченкознавство почало активно розвиватися на теренах Галичини ще у другій половині 60-х рр. ХІХ ст. Особливо цінні для нас дослідження у цій галузі І. Франка, М. Павлика, В. Стефаніка, М. Черемшини, Я. Федорчука, О. Кузьми, К. Климковича та інших письменників і літературознавців.

Наша робота базується на архівних матеріалах професора Прикарпатського університету В. Т. Полека (1924–1999 рр.). Питанню шевченкознавства фондоутворювач присвятив 20 папок власного архіву та численні авторські статті, що охоплюють різнопланову друковану та рукописну інформацію про роль і місце Т. Шевченка у світі, літературі, мистецтві тощо. Володимир Теодорович опублікував чимало статей про зв'язок Т. Шевченка з Прикарпаттям. Проблематика його досліджень така: поширення творів Шевченка на Прикарпатті; місце поета у слов'янському світі; Шевченко німецькою мовою та мовою есперанто; І. Франко про творчість Шевченка; вшанування пам'яті поета на Прикарпатті та історія спорудження пам'ятників Кобзарю.

Тема нашої роботи актуальна та своєчасна, адже нещодавні трагічні події та Революція Гідності засвідчили, що студентська молодь нині як і наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. — рушій прогресу в Україні.

Як писав М. Павлик, слово Шевченка «зробило в Галичині цілу революцію межі русинами, особливо молодши-

ми» [4, арк. 103]. Твори Шевченка розповсюджувалися шляхом переписування. Ідучи на канікули, учні та студенти у провінції популяризували ці рукописні «Кобзарі».

У своїх спогадах західноукраїнський публіцист О. Терлецький нотував: «Новий нечуваний світ отворився нам із «Кобзаря» і молоде свіже не зіпсоване серце відразу полюбило його... Хто з нас не пам'ятає тих часів, коли тільки що пораз перший почувалися Шевченкові поезії... Якимсь одним великанським подивом гарячого серця, якимсь одним героїчним ділом ми хотіли на шматочки пірвати ті кайдани, які вссалися в народне тіло; хотіли перемінити всі ті відносини, що таким тяжким каменем лежать на руках і ногах простого хлопа» [1, с. 14–15].

Прогресивна молодь дуже захоплювалася творами Шевченка, особливо «Гайдамаками». Поема переписувалася у тисячах екземплярах, читалася та вивчалася напам'ять. Про враження, яке справили твори Шевченка на гімназистів колишнього Станіслава, можна судити зі спогадів того ж Терлецького. Він писав: «Коли з'явився 1863 чи 1864 році в Станіславі один екземпляр «Гайдамаків»..., то його за пару день майже на шматки рознесли. Всім годі було нараз дати прочитати і за властителем тягнувся все по школі цілий рій хлопців, яким наголос мусів читати цілу поему, поки не охрип. Потому виривав йому другий книжку з рук і на коридорі в гімназії, або на вулиці, або де-небудь зачинав читати далі. Всіх голосна Муза великого поета, як кліщами, тягла до себе і всі ми тоді поробилися гарячими хлопоманами» [4, арк. 103].

Починаючи з 1862 р. прогресивна громадськість Західної України щороку вшановувала пам'ять Т. Шевченка, що стало за словами І. Франка «правдивим народним святом» [4, арк. 69]. Одним із перших організаторів Шевченківських свят був Ксенофонт Климкович — поет і перекладач, уродженець села Хотимира. Молодий галичанин так зачарувався поезією Шевченка, що став її активним пропагандистом і публікатором. У редактованих ним громадських літературних журналах «Вечерниці» (1862–1863 рр.) та «Мета» (1863–1865 рр.) він опублікував найбільш революційні твори Кобзаря — «Неофіти», «І мертвим, і живим...», «Кавказ». Саме К. Климкович був також одним із перших дослідни-

ків творчості Шевченка в регіоні. У зверненні «До громади» (1862 р.) він назвав поета «першим нашим пророком..., котрого слово надало нам повагу межи народами», висловив (уперше в українському шевченкознавстві) думку про всеслов'янське та світове значення творчості Т. Шевченка. Із петербурзького журналу «Основа» переклав «Спогади про Тараса Шевченка, його смерть і похорон» Л. Жемчужникова та опублікував у «Вечерницях» під назвою «Згадка за Шевченка, его смерть і похорони» [1, с. 13].

Вибір саме цих спогадів, очевидно, не випадковий. К. Климковича вразило, з якою любов'ю та повагою розповідав російський і український художник про Кобзаря як людину та письменника, про його літературне оточення в Петербурзі, похорон. «Життя Шевченка, від початку й до кінця — це сумна, високохудожня пісня. Вирваний із народу», — писав Л. Жемчужников, — «він являє собою найпоетичніший його відгомін. Добрий до наївності, простодушний, люблячий, він водночас твердий, сильний духом — як ідеал його — народ» [1, с. 13].

Уже в лютому 1862 р. до перших роковин смерті Кобзаря Климкович був одним з ініціаторів панахиди по Шевченкові у Львові. Він розповсюдив у місті так звані «клепсидри», порозсилав запрошення на панахиду.

У 1865 р. із нагоди четвертих роковин смерті поета Климкович писав у «Меті»: «Наша галицька Русь, іменно її молодше, щиронародне покоління, оцінюючи належито велике значення безсмертного генія для будучини всього руського народу, постановила щоразу празнувати один день у пам'ять его, і призначила до того день, в котрий припадають роковини Тарасової смерті. Цілий край колись празнуватиме се сумовите свято, а поки що празнується воно тільки в деяких центрах нашої Русі, в котрих зосереджується надія народу — молоде покоління руської інтелігенції» [1, с. 13]. Далі йде дуже докладний опис Шевченківського свята у Львові, що його, на нашу думку, теж виклав К. Климкович.

Серед численних квітів — портрет Кобзаря, трохи нижче — ліра, оповита лавровим вінком і два написи-гасла: «Во вік тобі слава за твою пісню! Доки Дніпро гудітиме, доки Карпати зеленітимуть, не забудуть тебе, батьку, рідні діти

України!» та «Во вік тобі слава за твою надію! І онуки розкажуть онукам, чим ти для нас був, Тарасе, орле сизий». Під час урочистостей продавали або роздавали літографічний портрет Кобзаря роботи молодого художника В. Гутовського та листівку з віршем «Вспоминка смерті Шевченка», передрукованим того самого року у «Вечерницях».

Того самого 1865 р. К. Климкович написав ще один вірш «На вічну пам'ять Тарасові», який у Перемишлі натхненно прочитав А. Кобилянський (1837–1910 рр.), родом із Переросля (нині — Надвірнянський район). Із усіх присвят Кобзареві найціннішою є поезія Климковича «Тарасові: у п'яті роковини його смерті», у якій автор стверджував, що з моменту, коли «вмер великий наш Тарас... стало в нас неначе мертво». Проте «тепер не сліз, а сили духа треба», тому слід постійно звертатися до «води живої» його безсмертних творів. Щоб поліпшити життя українського народу, слід у своїх серцях запалити вогонь, що горітиме доти, поки «пани загребущі кривдити нас будуть!». Як і Т. Шевченко, К. Климкович закликав усі слов'янські народи до єднання та братерства, сподіваючись, що діждеться тої хвилини, коли «обіймуться всі слов'яни» [1, с. 14].

1867 р. із ініціативи О. Терлецького у коломиїській друкарні М. Білоуса та «коштом руських гімназистів в Станіславі» анонімно була видана листівка з чотирьох сторінок «На пам'ятку шестих роковин смерті славного нашого Батька Кобзаря Тараса Шевченка». То був вірш учня VIII класу Остапа Щавинського, померлого 1866 р.

Молодий поет писав:

*Ми вже серця поорали,
Тепер правду сієм.
Сієм правду, Твоє слово
Ворогам на диво.
Молимося, очікуєм
Осени і жнива.*

Звертаючись до Т. Шевченка, О. Щавинський говорить:

*А тепер ще спи в могилі,
Доки жнива будуть,
А як женці посходяться,
Ми Тебе розбудим!* [4, арк. 40].

Однак М. Білоус, будучи москвофілом, самовільно зняв чотири рядки, у яких поет засуджував царизм як винуватця поневірянь і передчасної смерті Т. Шевченка.

Із донесень поліції довідуємося про студента Гіляра Гарасимовича, який поширював на Гуцульщині серед селян твори Т. Шевченка та думки про те, що «незабаром не буде ні цісаря, ані урядів, ані податків» [4, арк. 64].

У 1873 р. молодь Станіслава готувала до друку «Альбом на честь Шевченка», але за браком коштів він не побачив світу. Матеріали про геніального поета є також на сторінках рукописної газети «Зірка», що її видавали тутешні гімназисти.

Станіславські гімназисти вшановували роковини смерті Т. Шевченка спершу панахидами, а в 1869–1870-х рр. — вечорницями, урочистими вечорами. Перші такі вечорниці провели 1869 р. у готелі на вулиці Бельведерській. Участь у них взяли 40 гімназистів. У програму входила декламація віршів Шевченка та власних поетичних спроб, присвячених його пам'яті. У 1871–1877 рр., боячись переслідувань австрійської влади та дирекції гімназії, такі заходи проводили таємно, найчастіше на квартирах надійних гімназистів. Відомо, що Шевченківські вечорниці відбувались у будинку К. Заклинської на вулиці Галицькій, 77 (її сини Леонід і Корнило тоді навчалися у гімназії) та на квартирі М. Бучинського на Малій Заболотівській (нині — І. Франка, 33). У 1871 р. станіславські гімназисти надіслали на адресу львівської громади телеграму: «І ми его в сім'ї, хоч не великій, не забули пом'янути незлим, тихим словом», підтвердивши проведення того року Шевченківських вечорниць [1, с. 15].

Коломийська молодь збиралася на околиці міста. Хата святково прибранна, на стіні — портрет Шевченка, прикрашений рушниками. Серед 30 гімназистів був і В. Стефаник.

Будучи студентом медицини Краківського університету, В. Стефаник брав активну участь у підготовці концерту на честь 80-річчя з дня народження Шевченка. Його вступне слово полонило публіку. Постава молодого промовця, оригінальний підхід до Шевченка, короткі, уривані речення, тяжкі, як олово, слова породили настрої, якого ще не переживала краківська громада. З того часу на просьбу громадськості Стефаник часто виступав із промовами в концертах

на честь Шевченка у Снятині, Коломиї та у рідному Русові [4, арк. 70].

Одинадцятого березня 1877 р. вперше у Станіславіві відбулося публічне вшанування пам'яті Кобзаря. Катехит вчительської гімназії москвофіл М. Огоновський заборонив своїм вихованцям іти на це свято, бо не міг допустити, «щоб молодіж брала участь у вечорі, де Шевченко ставляється, «ідеалом всякого совершенства», «первим громадянином», де «заохотчаються ... до читання і із виучування творів великого поета», в яких багато «нігілістичної гнилі» [1, с. 16].

На захист спадщини поета стали шанувальники його творчості. У статті «Сказав, що знав» М. Павлик писав, що декотрі «в усім свіжім і правдивім бачать... деморалізацію й погибель руського народу». «Шевченко іменно тому й дорогий, що підхопив думки самого люду» і «се високо поставило Шевченка в очах ученої Європи...». М. Павлик постійно захищав Великого Кобзаря, опублікував про нього праці «Тарас Шевченко й Галицька Русь» (1866 р. — польською, 1911 р. — українською), «Поминки Шевченка в Кракові» (1890 р.) та «Шевченко й радикали перед угодовцями» (1891 р.), у яких розглядав «суспільний бік Шевченкового світогляду» [1, с. 16].

У подібному дусі виступив і вчитель Станіславської гімназії, автор «Українсько-німецького словника», творець українського правопису (желехівки) Євген Желехівський. Він писав, що «Шевченко, палаючи гарячою любов'ю ко своєму народові, вступався за його вопіющою кривдою і виливав свій жаль в чудно красних думках і піснях, указуючи в них: «що ми? чий сини? яких батьків? ким і за що закуті?» Тому ми можемо «сміло ним величатися і називати його нашим народним пророком», «первим руским громадянином», «батьком». Значення сего рідкого чоловіка есть в розвою нашої літератури і народності дуже великим» [4, арк. 195].

Значну роль у популяризації творчості Кобзаря відіграв також Марко Черемшина. Під час навчання у Коломийській гімназії зачитувався творами Т. Шевченка, популяризував їх серед гімназистів. 25 квітня 1896 р. він, учень VIII класу, виступив із доповіддю «Гуманно-просвітний світогляд в поезіях Шевченка», що, як писала газета «Діло», опрацьована «старанно», а що важніше — зовсім самостійно, чистою

мовою». Будучи студентом Віденського університету, Марко Черемшина виступив перед українськими робітниками австрійської столиці. 20 травня 1900 р. він прочитав доповідь «Тарас Шевченко і його значення для української суспільності». «Так прошибаючих слів і знаменитих думок ми вже давно не чули і ми хотіли б сей відчит мати напечатаним особною брошурою», — так оцінив її слухач, який сховався під псевдонімом «Робітник» [1, с. 17].

Згодом (1908, 1911 рр.) Марко Черемшина часто виступав із промовами про життя та творчість Т. Шевченка, поєднуючи його літературну діяльність із боротьбою рідного народу за волю та щастя. «Довголітня, вели канська мартирологів українського народу вступила в нову добу боротьби — в добу ясного, дзвінкого протесту проти своїх гнобителів — в добу творення історії. Ввесь світ дивиться тепер на неустрашимість, самопосвяту і ідейність борців і дивується, що у народу, гнобленого через сотки літ, у народу, окраденого із усього земного добра, ще не завмерла ідея волі, рівності та воскресіння, що народний дух грімким голосом відзивається до всього культурного світу», — писав митець [3].

Свою доповідь на ювілейному вечорі, присвяченому 100-річчю від дня народження Кобзаря (1914 р.), Марко Черемшина закінчив такими пророчими словами: «Коли поширяться твої (Шевченкові) ідеї ще більше, коли великі твори твоїх товаришів-геніїв серед прочих народів здемократизують суспільну і політичну гадку і погляди, і обновляться всі народи, — тоді надійде заплата і тим, що бояться твого слова і духа, і Україна забере серед народів місце, яке їй по заслусі належиться» [2, с. 270].

Поява творів Шевченка викликала переляк власті імущих на Західній Україні. Повністю заперечити чи заборонити їх влада не могла, тому, за словами Франка, задумала опублікувати «Шевченка обкраєного» або сполучити «середньовічну схоластику й новочасну думку», тобто, фальсифікувати творчість поета. Австрійські та польські шовіністи, а також «рідні» москвофіли намагалися хоча б применшити та обмежити вплив національно-визвольної музи Кобзаря на молодь, вкласти святкування у прокрустове ложе офіційної програми. Крайова шкільна рада у Львові своїм циркуляром № 259/IV від 28 лютого 1911 р. постановила:

«Крайова шкільна рада дозволяє влаштовувати шкільні ранки на честь Тараса Шевченка з тією умовою, що ці ранки відбуватимуться в шкільних стінах у першу половину дня. Керівники закладів несуть особисту відповідальність за поведінку молоді під час святкування» [1, с. 18].

У відповідь на це розпорядження 10 березня учні Станіславської академічної гімназії влаштували демонстрацію. Вінніпезьке видання «Українське слово» за 12 липня 1961 р. опублікувало спогад про демонстрацію українських гімназистів Галичини в день 50-річчя з дня смерті поета 10 березня 1911 р. Учасник подій (Є. Савицький) розповів, що розслідування злочину — участі у святкуванні почалося відразу після святкування річниці. Активних учасників було виключено з навчального закладу без права навчання у всіх галицьких гімназіях. Але ті переїхали на Буковину до Кіцманя, у двомовну українсько-німецьку гімназію, де їх дуже радо прийняв справжній друг української молоді та щирий український патріот, директор гімназії доктор Артимович [4, арк. 67–68].

Газета «Діло» 14 березня 1911 р. опублікувала такі матеріали під назвою «Шевченківський страйк української молодіж»: «Молодіж Коломиї тутешньої української гімназії особливо зістала діткнена становищем Краєвої Ради Шкільної супроти Шевченківського ювілею. Бо тутешня гімназіальна молодіж від довгого ряду літ устроювала щороку на Шевченківські роковини публічні вечерниці, а тут в ювілейний рік приходять розпорядження, що вона має вдовольнитися поранком, замкненим в шкільних мурах. Се викликало в молодечих серцях таку реакцію, що в день Шевченкових роковин в цілій гімназії вибухнув страйк. Молодіж явилася святочно одягнена в шкільнім будинку, звідки кілька хвилин перед початком наук всі класи греміяльно вийшли. День був прегарний. Молодіж рушила в похід, співаючи національні пісні... Похід тривав цілих дві години. Народ з вікон дивився на нього як на небувале видовище. Під «Народним домом» по відспіванню народного гімна всі з вікон били браво» [4, арк. 160–161].

Декого з гімназистів було звільнено, тому молодь Тернополя надіслала австрійському міністрові культів та освіти свій протест, у якому читаємо: «...Причини обурення моло-

діжні львівської, перемишлянської, коломийської розуміємо і приєднуємося до її оправданого протесту та сподіваємося, що високе міністерство вплине на Крайову шкільну раду...» [4, арк. 40].

Після дисциплінарного розслідування багато гімназистів були виключені без права навчання у будь-якій іншій гімназії. Деякі з них змушені були емігрувати за океан.

У молодіжному журналі «Жите» за 1914 р. у замітці зі Станіслава повідомлялося про бунт у жіночій семінарії василіянок: «11 березня десь коло 10 години ранку запанував на коридорах семінарії небувалий рух. То тут, то там збирались гуртками семінаристки і розмовляли про щось дуже енергійно... Вони купили собі вчора портрети Шевченка і наліпили їх на вікнах. А ось нині, прийшовши до школи, побачили, що їх і слід пропав...» (сестра-ігуменя наказала їх здерти). На знак протесту семінаристи оголосили односторонній страйк і покинули семінарію. Коментуючи цей факт, журнал «Жите» писав, що «Шевченко справді вільнодумець», «а національні святощі повинні належати до нації, а не до клеру, школа — до суспільності...» [4, арк. 54].

Вшановуючи Т. Шевченка, мешканці сіл Прикарпаття висипали так звані Шевченкові могили. Про спорудження однієї з таких могил зворушливо писав В. Стефаник: «Сипали другі села на пам'ятку — та і ми. Клопіт такий був, бо старі не пускали вдень сипати, бо робота в полі, а ми змовилися і сипали ночами: одні кіньми, другі тачками, інші лиш рискалями. Таку могилу висипали, як дзвіниця... Як ми її досипали, то світало... А старший син Маріїн виліз на сам вершечок тай так ладно говорив до нас, що з цієї нашої могили будемо дивитися на велику могилу на Україні (у Каневі), щоби були всі одної мислі. Дивився так дивно, начеб поправді на зорях бачив Україну. Потім ми повставали і співали ...пісні» [4, арк. 197].

Підсумовуючи сказане, можна стверджувати, що творчість Шевченка у Галичині другої половині ХІХ — початку ХХ ст. стала зв'язуючим елементом боротьби студентства за своє національне самовираження. Прогресивна молодь, борючись проти соціального та національного гніту, домагалася права вільно вшановувати пам'ять великого Кобзаря, нести його слово в маси.

Виявом великої народної любові та поваги до геніального творця стали щорічні вечорниці, публічні концерти, до яких долучилися письменники, митці, громадські діячі.

1. *Полек В.* Тарас Шевченко і Прикарпаття [Текст] / В. Полек. – Івано-Франківськ : Облполіграфвидав, 1991. – 40 с.
2. *Черемшина М.* Відчит в 49-і роковини смерті Тараса Шевченка [Текст] / М. Черемшина // Зб. праць П'ятої Шевченк. конференції. – К. : Вид-во АН УРСР, 1957. – С. 264–270.
3. *Черемшина М.* Твори в 2-х т. [Текст] / М. Черемшина. – К. : Наук. думка, 1974. – Т. 2. – С. 158.
4. *Ювілеї творчості Т. Шевченка.* – Наук. б-ка Прикарпат. нац. ун-ту імені В. Стефаника, Фонд професора В. Т. Полека, папка № 590. – 230 с.

Популяризація галицьким студентством творчості Тараса Шевченка як боротьба за своє національне самовираження (за матеріалами Фонду професора В. Т. Полека).

Галярник Н. Р., головний бібліотекар Фонду професора В. Т. Полека Наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника (м. Івано-Франківськ).

***Українська біографістика = Biographistica ukrainica.* – К., 2014. – Вип. 11. – С. 221–232.**

У статті розкриваються способи та методи популяризації творчості Т. Шевченка галицьким студентством і молодістю інтелігенцією у другій половині ХІХ – початку ХХ ст. Документи та спогади очевидців, опубліковані у пресі, дають змогу зрозуміти реалії того часу, показати боротьбу українства за добре ім'я поета. Використано місцевий фактичний матеріал про популяризацію творчості та особи Тараса Шевченка галицькими письменниками та відомими громадсько-культурними діячами. Фондоутворювач професор В. Полек систематизував і узагальнив зібрану інформацію стосовно поширення творів Тараса Шевченка на Прикарпатті, місця поета у слов'янському світі, а також вшанування пам'яті Кобзаря.

Ключові слова: Тарас Шевченко, Володимир Полек, Галичина, студентство, гімназисти, вечорниці, ювілейні вечори, страйк, демонстрація.

Popularized of Galician students of Taras Shevchenko as a struggle for their national self-expression (Information from the Dr. W. T. Polyek).

Galyarnyk N., Head Librarian of Found of Professor V. T. Polyek of Scientific Library of The Precarpathian National University of V. Stefanyk (Ivano-Frankivsk).

***Українська біографістика = Biographistica ukrainica.* – К., 2014. – Vol. 11. – P. 221–232.**

The article describes the methods and techniques popularization of Taras Shevchenko of Galician Students and young intellectuals in the late nineteenth – early twentieth century. Documents and memories of witnesses have been published in the press, helping to understand the realities of the time, show fight for the good name of the Ukrainian poet. Used topically facts about the person and the popularization of Taras Shevchenko of Galician writers and prominent social and cultural figures. Fund's creators professor V. Polyek systematized and summarized the information gathered concerning the spread of Taras Shevchenko in the Carpathian Mountains, the place of the poet in the Slavic world, as well as commemorating the poet.

Keywords: Taras Shevchenko, Volodymyr Polyek, Galicia, the students, the high school students, evenings, anniversary parties, strike, demonstration.

Популяризація галицким студентством творчествa Тараса Шевченка як боротьба за своє національне самовираження (по матеріалам Фонда професора В. Т. Полека).

Галярник Н. Г., головний бібліотекар Фонда професора В. Т. Полека Научной бібліотеки Прикарпатського національного університету імені В. Стефаніка (г. Івано-Франківськ).

***Українська біографістика = Biographistica ukrainica.* – К., 2014. – Вып. 11. – С. 221–232.**

В статті розкриваються способи і методи популяризації творчествa Т. Шевченка галиційським студентством і молодий інтелігенцією во второй половині ХІХ – началі ХХ в. Документи і воспоминання очевидців, опубліковані в пресі, допомагають зрозуміти реалії того часу, показати боротьбу українців за добре ім'я поета. Використані місний фактичний матеріал о популяризації творчествa і личности Тараса Шевченка галиційськими письменниками і відомими громадсько-культурними діячами. Створитель фонда професор В. Полек систематизував і обобщив зібрану інформацію относительно распространения сочинений Тараса Шевченка на Прикарпатті, місце поета в славянському світі, а також почитання пам'яті Кобзаря.

Ключевые слова: Тарас Шевченко, Владимир Полек, Галичина, студентство, гімназисти, вечірники, ювілейні вечери, забастовка, демонстрація.